

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมไทยปัจจุบันกำลังอยู่ในสภาพที่เรียกว่า “กลียุค” ทั้งด้านเศรษฐกิจการเมือง สังคมและวัฒนธรรมมีปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันปรับปรุงแก้ไข อย่างถูกวิธี^๑ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของประเวศ วะสี ที่กล่าวว่าปัจจุบันศีลธรรมของคนตกต่ำ ลงไปมากมีความรุนแรงเกิดขึ้นตั้งแต่เด็กฆ่ากันเด็กข่มขืนเด็กทั้งที่ประเทศไทยเป็นเมืองพุทธแต่กลับมี สถิติการฆ่ากันตายสูงถึงกับติดอันดับ๒ของโลกมีการโฆษณาเหล่าเบียร์บุหรี่ยามีหญิงบริการจำนวนมาก จนได้รับฉายาว่า “นครแห่งโสเภณี” เพราะฉะนั้นจะเห็นว่าปัญหาศีลธรรมจริยธรรมเสื่อมเป็นปัญหา หนึ่งของสังคมไทย^๒

ปัจจุบันได้มีแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นทั้งชายและหญิงเกิดขึ้นตามสถานที่ต่าง ๆ ใน กรุงเทพมหานครและขยายตัวไปยังภูมิภาคต่างๆต่อเนื่องตลอดเวลาโดยเฉพาะการแพร่ระบาดของ แฟชั่นเสื้อผ้าวัยรุ่นอาทิชุดสายเดี่ยวเกะอกรกระโปรงสั้นขณะเดียวกันก็เกิดมีแหล่งมั่วสุมของเยาวชนที่ นัดพบกันเพื่อดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มั่วสุมยาเสพติดประเภทยาอียาบ้าแม้กระทั่งการซื้อขาย หนังสือวีดีโอวีซีดีลามกรวมทั้งการขายบริการทางเพศจนติดเชื้อเอดส์โดยพบว่าการมีเพศสัมพันธ์ของ เยาวชนหญิงเริ่มตั้งแต่อายุ ๑๓ ปีส่วนชายเริ่มตั้งแต่อายุ ๑๖ ปีซึ่งปัญหาทั้งหมดของเยาวชนนั้นยาก เกินกว่าหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจะรับผิดชอบได้เพียงหน่วยงานเดียวการดำเนินการแก้ไขต้องเป็น ยุทธศาสตร์เชิงบูรณาการโดยจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง^๓

กล่าวได้ว่ามีสาเหตุมาจากการพัฒนาที่ขาดความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการ พัฒนาด้านจิตใจเป็นผลให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมซึ่งก่อให้เกิดปัญหาของสังคมอันแสดงให้เห็นถึง ความเสื่อมโทรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นและใน ภาวะปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสูงเป็นโลกที่ไร้พรมแดนมีการ สื่อสารความรู้และข้อมูลข่าวสารอย่างไร้ขีดจำกัดจึงอาจทำให้มีการแพร่กระจายปัญหาไปได้ทั่วทุก

^๑ฉันทนา จันทร์บรรจง, การศึกษากับการส่งเสริมคุณธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๑), หน้า ๗๙.

^๒ประเวศ วะสี, ยุทธศาสตร์ทางปัญญาของชาติยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดของสังคมทั้งหมดรวมกัน. (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิภูมิปัญญา ร่วมกับสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย, ๒๕๓๗), หน้า ๑๑.

^๓เสรี วงษ์มณฑา, คณะอนุกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. ๒๕๔๔, หน้า ๑๙.

ภูมิภาคของประเทศทั้งในเมืองใหญ่และในชนบทได้ตลอดเวลาจากปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณธรรมเชิงพุทธของนักเรียนในโรงเรียนยังมีปัญหาที่ทำให้ไม่สามารถพัฒนาเยาวชนของชาติส่วนหนึ่งให้บรรลุตามความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่ต้องการให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรม

การพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนให้มีคุณภาพนั้นสถาบันการศึกษามีความสำคัญและมีส่วนรับผิดชอบในการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่เยาวชนและพลเมืองในชาติเป็นอันมากดังที่ อานันท์ ปันยารชุน ได้กล่าวไว้ว่า “การที่จะพัฒนาพลเมืองของประเทศให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพนั้นสิ่งสำคัญที่สุดก็คือการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพราะการศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะความเจริญที่ปรากฏทั้งในด้านวัตถุและด้านคุณธรรมจริยธรรมในจิตใจของคนนั้นเป็นผลสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของคนในสังคมอันเกิดจากการอบรมบ่มนิสัยมาจากครอบครัว สถาบันการศึกษาตลอดจนได้รับกระบวนการขัดเกลาและปรากฏการณ์ทางสังคมที่ดี” ดังนั้นการจัดการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมก็ยิ่งมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นสำหรับการพัฒนาประเทศสู่เป้าหมายในอนาคต^๔

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เป็นปัญหาเร่งด่วนที่รีบแก้ไขก่อนปัญหาจะลุกลามเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ตามสถานบันการศึกษาต่างๆไปมากกว่านี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา เรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่เป็นผลต่อการจัดกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรม ๘ ด้าน คือ ๑. ความขยัน ๒. ความประหยัด ๓. ความซื่อสัตย์ ๔. ความมีวินัย ๕. ความสุภาพ ๖. ความสะอาด ๗. ความสามัคคี ๘. ความมีน้ำใจของนักเรียนที่เป็นเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับชั้นประถมศึกษา

^๔อานันท์ ปันยารชุน, การศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม, (กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมและเล็งดูเด็ก, ๒๕๓๕), หน้า ๑.

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การสอนนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต ๒

๑.๓ ปัญหาที่ต้องทราบ

๑.๓.๑ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ อยู่ในระดับใด

๑.๓.๒ เปรียบเทียบความคิดเห็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต ๒ จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับชั้นประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างไร

๑.๓.๓ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต ๒

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๘ ด้าน ได้แก่ ๑. ความขยัน ๒. ความประหยัด ๓. ความซื่อสัตย์ ๔. ความมีวินัย ๕. ความสุภาพ ๖. ความสะอาด ๗. ความสามัคคี ๘. ความมีน้ำใจ

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

๑. ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ และระดับชั้นของนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒

๒. ตัวแปรตาม ได้แก่ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๘ ด้าน ได้แก่ ๑. ความขยัน ๒. ความประหยัด ๓. ความซื่อสัตย์ ๔. ความมีวินัย ๕. ความสุภาพ ๖. ความสะอาด ๗. ความสามัคคี ๘. ความมีน้ำใจ

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ และประชากรที่ใช้วิจัย เป็นนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ ๔ – ๖ จำนวน ๕ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดท่าลาดเหนือ โรงเรียนวัดโคกหัวข้าว โรงเรียนวัดหนองเต็ด โรงเรียนวัดดอนทอง โรงเรียนวัดแหลมไผ่ศรี จำนวน ๒๔๔ คน เพราะเป็นโรงเรียนที่จะต้องมีการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในด้านการพัฒนาคุณธรรมของแต่ละโรงเรียนและเป็นโรงเรียนต้นแบบวิถีพุทธชั้นนำขออำเภอกันตัง

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานที่ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนวัดท่าลาดเหนือ โรงเรียนวัดโคกหัวข้าว โรงเรียนวัดหนองเต็ด โรงเรียนวัดดอนทอง โรงเรียนวัดแหลมไผ่ศรี เป็นนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

เริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน มิถุนายน ถึงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมุติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ นักเรียนชั้นประถมศึกษาเพศแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต ๒ แตกต่างกัน

๑.๕.๒ นักเรียนชั้นประถมศึกษาอายุแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต ๒ แตกต่างกัน

๑.๕.๓ นักเรียนชั้นประถมศึกษาระดับชั้นที่เรียนแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต ๒ แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ หมายถึง การดำเนินงานตั้งแต่ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมจริยธรรมโดยกำหนดเป้าหมายและนโยบาย การจัดตั้งองค์กรและการพัฒนาบุคลากร การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน การจัดองค์กรนักเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียน และกิจกรรมประเมินผลการส่งเสริมจริยธรรม โดยมีเนื้อหาให้นักเรียนมีความประพฤติดี เพื่อให้เกิดความดี และความถูกต้องทั้งต่อตนเองและต่อสังคม ซึ่งพฤติกรรม และการประพฤติ ปฏิบัตินั้น สอดคล้องตามหลักศีลธรรม วัฒนธรรม และค่านิยมที่ดีงาม

๑.๖.๒ **คุณธรรมจริยธรรม** หมายถึง แนวทางประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุสภาพชีวิตที่มีคุณค่า คุณธรรมที่แสดงออกทางกาย ในลักษณะที่ดีงาม อันเป็นที่พึงประสงค์ของสังคมและมีพฤติกรรมที่เข้ากับกฎเกณฑ์มาตรฐานที่ปฏิบัติ

๑.๖.๓ **ผู้บริหาร** หมายถึง ผู้อำนวยการที่ทำหน้าที่บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒

๑.๖.๔ **ครู** หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒

๑.๖.๕ **นักเรียน** หมายถึง ผู้กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒

๑.๕.๖ **ความขยัน** หมายถึง ความเอาใจใส่ต่อหน้าที่การงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน เอาใจใส่ในหน้าที่ที่รับผิดชอบ

๑.๖.๗ **ความประหยัด** หมายถึง รู้จักในการใช้จ่ายตามฐานะ รู้จักออม รู้จักหา รู้จักจ่ายในสิ่งที่เกิดประโยชน์มากที่สุด ประหยัดอดออมในสิ่งที่มีค่า จ่ายในสิ่งจำเป็น

๑.๖.๘ **ความซื่อสัตย์** หมายถึง ความซื่อสัตย์ต่อความรับผิดชอบต่อตนเองและเพื่อน

๑.๖.๙ **ความมีระเบียบวินัย** หมายถึง การประพฤติ การปฏิบัติ อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับ จรรยา มารยาท กฎระเบียบ วินัย กฎหมาย และหลักของศีลธรรม

๑.๖.๑๐ **ความสุภาพ** หมายถึง นักเรียนพูดด้วยวาจาอ่อนน้อมถ่อมตน ด้วยคำพูดที่สุภาพ เรียบร้อยแสดงความเคารพต่อบุคคล และสถานที่

๑.๖.๑๑ **ความสะอาด** หมายถึง การแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย

๑.๕.๑๒ **ความสามัคคี** หมายถึง ความร่วมมือร่วมใจ ความพร้อมเพียงของหมู่คณะ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการประกอบกิจกรรมการทำงานร่วมกัน เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไป ได้ด้วยดี

๑.๖.๑๓ **ความมีน้ำใจ** หมายถึง นักเรียนช่วยกันทำงาน ช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนและครู

๑.๖.๑๔ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต ๒ หมายถึง การบริการทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาได้แก่ อำเภอปางศิลา อำเภอนามน อำเภอราชสาส์น อำเภอแปลงยาว อำเภอคลองเขื่อน อำเภอท่าตะเกียบ และอำเภอสนามชัยเขต

๑.๗ ประโยชน์ที่จะได้รับ

๑.๗.๑ ได้ทราบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต ๒

๑.๗.๒ ได้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต ๒

๑.๗.๓ ได้ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต ๒